

Kultūros ministerijos pateiktų Lietuvos Respublikos pozicijų dėl klausimų, svarstomų 2019 m. gegužės 22-23 d. Europos Sąjungos Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto ministrų taryboje, apibendrinimas

Gegužės 23 d. kultūros ministrų tarybos posėdyje numatoma:

Patvirtinti:

1) Tarybos išvadas dėl jaunų kūrybingų kartų.

Klausimo esmė

Išvadose pažymima, kad jaunuolių įtraukimo klausimas ateities politikoje turi užimti ypatingą vietą, jų balso išklausymas tampa labai svarbus. Vaikai ir jaunuoliai šiandienos globaliame pasaulyje susiduria su daugeliu iššūkių, todėl jiems labai svarbu suprasti kultūros vertybes ir jų įvairovę rengiantis gyventi šiuolaikiniame pasaulyje. Skaitmeniniai pokyčiai pakeitė kultūros ir meno darbų kūrimo procesą, gamybą, sklaidą, perdavimą ir vartojimą, tuo pačiu prisidėjo prie kūrybinių produktų pasiekiamumo pasauliniu mastu. Skaitmeninė erdvė sukūrė kultūros prieinamumo, asmeninės refleksijos ir saviraiškos inovatyvius modelius, kurie skatina jaunuolių susidomėjimą ir įtraukia juos kaip aktyvią auditoriją. Jaunuoliams reikia naujų įgūdžių, padėsiančių įveikti tokius iššūkius kaip nedarbą, socialinę atskirtį, migraciją, tuo tarpu naujos technologijos, nepaisant jų teikiamų privalumų, gali didinti nelygybę ir sustiprinti kultūrinius ir ekonominius skirtumus. Meninių ir kūrybinių įgūdžių ugdymas ir talentų puoselėjimas glūdi pačioje kultūros ir kūrybinių sektorių šerdyje, skatinant naujoves ir socialines inovacijas, siekiant užtikrinti pažangų, tvarų ir integracinį augimą. Kalbos įgūdžiai yra būtini judumui Europos Sąjungoje švietimo, mokymo, kultūros prieinamumo ir prieinamumo prie Europos darbo rinkos srityse.

Išvadose pabrėžiama, kad svarbu imtis tolesnių veiksmų sprendžiant penkis prioritetinius klausimus:

- **skatinti geresnį kultūros prieinamumą vaikams ir jaunuoliams ir jų dalyvavimą kultūroje;**
- **sustiprinti tarpsektorinį bendradarbiavimą, daugiausia dėmesio skiriant kultūros ir švietimo sąveikai;**
- **skatinti jaunimo verslumą kultūros ir kūrybiniuose sektoriuose;**
- **skatinti naujų talentų atsiradimą;**
- **skatinti skaitmeninius įgūdžius ir žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumą.**

Diskusijos Taryboje nenumatomos, visos šalys narės pritaria išvadų projektui.

Lietuvos pozicija:

Lietuva visiškai pritaria Pirmininkaujančios Rumunijos pasiūlytomis Tarybos išvadoms dėl jaunų kūrybingų kartų. Lietuvai yra aktualios visos išvadose siūlomų penkių prioritetinių sričių temos, kuriose svarbu imtis veiksmų.

2) Tarybos išvadas dėl geresnės Europos audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinės sklaidos, daugiausia orientuojantis į bendros gamybos kūrinius.

Klausimo esmė

ES Tarybos audiovizualinių klausimų darbo grupėje parengtos Tarybos išvados dėl geresnės Europos audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinės sklaidos, daugiausia orientuojantis į bendros gamybos kūrinius. Diskusijos Taryboje nenumatomos, visos valstybės narės pritaria išvadų tekstui. Išvadose pripažįstama, kad Europos kultūros ir kalbų įvairovė yra didelis Europos audiovizualinio sektoriaus turtas, o audiovizualiniai kūriniai, visų pirma filmai, kelių serijų filmai ir serialai, skirti rodyti tiek kine, tiek audiovizualinės žiniasklaidos paslaugoms teikti, atspindi Europos kultūros gausą bei įvairovę ir yra laikomi paveldu, kuris turi būti skatinamas ir išsaugotas būsimoms kartoms. Tuo pačiu pažymima, kad Europos audiovizualiniam sektoriui būdingi geografiniai ir kalbiniai ypatumai, dėl kurių gali atsirasti rinkos susiskaidymas. Siekiant to išvengti, bendros gamybos kūrinių galima suintensyvinti tarptautinę audiovizualinių kūrinių sklaidą ir tokie kūriniai gali prisidėti prie nacionalinių gamybos ir platinimo pajėgumų didinimo bei nacionalinių audiovizualinių kūrinių konkurencingumo ir matomumo didinimo. Išvadose pabrėžiama, kad aktualiausios yra dvi tolesnių veiksmų kryptys:

- Tiesioginės bendros gamybos kūrinių skatinimo priemonės;
- Tvarios ekosistemos rėmimas bendros gamybos kūrinių tikslu.

Lietuvos pozicija:

Lietuva visiškai pritaria Pirmininkaujančios Rumunijos pasiūlytomis Tarybos išvadoms dėl geresnės Europos audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinės sklaidos.

Lietuvai šios išvados yra aktualios, kadangi Lietuva jau įgyvendina dalį išvadose siūlomų priemonių, pavyzdžiui, dėl kūrinių gamybos rėmimo priemonių, taikant pelno mokesčio lengvatą, kuri sudaro palankias filmų gamybos sąlygas Lietuvoje šalies ir užsienio filmų gamintojams ir galimybę Lietuvos įmonėms, norinčioms neatlygintinai suteikti lėšų filmo gamybai, susimąžinti pelno mokestį. Lietuva taip pat remia nacionalinių filmų sklaidą užsienyje, skiria individualias stipendijas kino kultūros ar meno kūrėjų kūrybinei raiškai skatinti, taip pat edukacines stipendijas kino kultūros ar meno kūrėjų dalyvavimui veikloje, kuri skirta profesiniam meistriškumui tobulinti.

3) Politinių debatų metu ministrai diskutuos klausimu: Nuo kovos su dezinformacija iki ES piliečių pasitikėjimo žiniasklaida.

Diskusijos pagrindas – Pirmininkaujanti Rumunija Kultūros ministrų diskusijai teikia klausimą dėl kovos su dezinformacijos priemonių gerinimo, siekiant atkurti Europos Sąjungos piliečių pasitikėjimą žiniasklaida.

Klausimo esmė

Diskusijų dokumente Pirmininkaujanti Rumunija pažymi, kad kova su dezinformacija nagrinėta įvairių Tarybos sudėčių (bendrųjų reikalų, užsienio reikalų, teisingumo ir vidaus reikalų) posėdžiuose siekiant nustatyti skubų ir suderintą atsaką į naujai iškilusius iššūkius, visų pirma atsižvelgiant į Europos Parlamento rinkimus; šie iššūkiai į pirmą vietą iškėlė poreikį apsaugoti ES demokratinių procesų ir vertybių integralumą. Švietimo, jaunimo, kultūros ir sporto tarybai tenka svarbus vaidmuo ne tik ieškant kovos su dezinformacija sprendimų audiovizualinėje srityje, bet ir užtikrinant kokybiškas audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir galimybes ES piliečiams gauti pliuralistinę ir patikimą informaciją siekiant atkurti jų pasitikėjimą žiniasklaida. Todėl šios sudėties Taryba gali svariai prisidėti rengiant pranešimą apie kovos su dezinformacija srityje įgytą patirtį, kurį turi parengti pirmininkaujanti

valstybė narė kartu su Komisija ir vyriausiąja įgaliotine, rengiantis birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos susitikimui.

Lietuvos pozicija:

Lietuva palaiko iniciatyvas ir veiksmus, kurių buvo imtasi ES lygmeniu per pastaruosius keletą metų siekiant kovoti su dezinformacija, ypač dėl Skubaus perspėjimo sistemos diegimo, faktų tikrintojų tinklo stiprinimo, Kovos su dezinformacija kodekso bei įvairių medijų raštingumo iniciatyvų. Taip pat pritaria Komisijos pastangoms didinti platformų skaidrumą prieš EP rinkimus ir bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis sprendžiant platformų klausimą. **Lietuva pažymi, jog tik valstybėms narėms ir Europos institucijoms bendradarbiaujant, stiprinant savo veiksmų koordinavimą bei susisteminus visus ES lygmeniu jau vykdomus ar planuojamus vykdyti veiksmus, sutelkus ekspertines žinias ir gerą patirtį, daug lengviau galima surasti bendrą matymą ir pasiekti ženklių rezultatų** atstatant prarastą ES piliečių pasitikėjimą žiniasklaida. Tam reikia ne tik sudaryti tvarias sąlygas veikti žiniasklaidai, bet ir toliau ES lygmeniu **skatinti pirmiausia neteisėkūrines (esant poreikiui – ir teisėkūrines) iniciatyvas bei aktyviai stebėti pasiektą pažangą.** Ypač svarbu skatinti kokybiškos žiniasklaidos plėtrą bei didinti **ES piliečių atsparumą dezinformacijai bei sąmoningumą,** kuris įmanomas skatinant medijų raštingumo, kritinio mąstymo įgūdžius, tuo būdu įgalinant visuomenę, ne tik stengiantis ją apsaugoti.
